



ÅRS -
SKRIFT
2019

LILLESKOLERNES
SAMMENSLUTNING

Å R S -
S K R I F T

2 0

1 9

Udgivet af
Lilleskolernes Sammenslutning
Farvergade 27D, 2. sal
1463 København K

Tlf. 2874 3329

Redaktion og tilrettelæggelse
Sune Jon Hansen og Josefine Weng

Redaktionen er afsluttet den 5. februar 2019

Årsskriftet er også tilgængeligt i en
webbaseret udgave på www.lilleskolerne.dk

Layout og grafik
Anne Sofie Bendtson

Tegninger/illustration
Børn fra Børnenes Akademi, Børnenes
Friskole, Gribskov Skole, Helsingør Lilleskole,
Køge Lilleskole, Østerbro Lilleskole

Oplag
1200 eksemplarer
Februar 2019

Tryk
Rosendahls

INDHOLD

05

Velkommen til Årsskrift 2019

07

Bestyrelsens beretning

12

Børnестemmer

14

Det fællesskabende æble
af Vibber Maria Matthiesen

16

Skolen som mellemværende
af Morten Timmermand Korsgaard

18

Frigørende pædagogik – for kroppens og systemets skyld?
Interview med Morten Kromann

22

Lilleskolefællesskaber under lup
af Josefine Weng

23

LS i oversigt

24

Faciliterede netværk – fra ide til virkelighed
af Simon Møller Petersen

26

Skrammologi – et bidrag til verdenspædagogikken
af Thomas Aastrup Rømer

28

Medlemsskoler – oversigt og adresseliste

32

Nøgletal og medlemsskoler

34

Program for Lilleskoletræf 2019

Som pædagogisk
aktivitetsforening
arbejder LS netop på
at sætte tryk på og
forhåbentligt også aftryk
på den evige samtale
om skolen, og hvad det
vil sige at være skole
til tiden – med al den
utidighed det kalder på.

Jasmin Heide
Formand

KÆRE LILLESKOLEFOLK

Endnu et år er gået i Lilleskolernes Sammenslutning, og derfor kan vi byde velkommen til Årsskrift 2019. Et årsskrift som er præget af, at der har været godt gang i Lilleskolernes Sammenslutning i 2018. Faktisk har vi ikke siden dobbeltorganiseringen med Dansk Friskoleforening afholdt så mange arrangementer og oplæg som i 2018. I kan læse mere om dette i bestyrelsens beretning, ligesom I kan læse indlæg fra såvel lilleskolefolk som nogle af de oplægsholdere, som i løbet af året har sat sine aftryk på de diskussioner, vi har haft, og de refleksioner vi har gjort os – sammen.

For det er sammen, i mødet med hinanden, at Lilleskolernes Sammenslutning lever stærkest. Det har 2018 været endnu et bevis på; at Lilleskolernes Sammenslutning er et fællesskab, hvor man kan blive bakket op i og udfordret på den skole, man laver; hvor man kan række ud til hinanden og stille de svære spørgsmål til hinanden. Et fællesskab hvor skolens aktører kan blive styrket i at lave en skole med et tydeligt indhold, værdigrundlag og holdninger, der reflekterer, at man tager barnet, skolen og samfundet alvorligt.

Og netop dette har været et tema på tværs af 2018, hvor vi, sammen med en bred vifte af aktører med viden om og holdninger til, hvad skolen er og skal være i et samfund som vores, har gransket og diskuteret de præmisser, vi laver skole på: Fra spørgsmål om "Barnet i centrum" og "Frigørende pædagogik" over "Viden om viden om skolen" og "Forældresamarbejde" til "OK18 og arbejdsmarkedspolitik". Vi har været vidt omkring. Højt oppe og helt tæt på. Vi har set på tendenser i det samfund, vi er en del af og spurgt, hvorvidt og hvordan det sætter sine aftryk på den enkelte lilleskole. Kan man overhovedet længere tale om frigørende pædagogik? Og i så fald: hvad skal børnene frigøres fra og frigøres til? Må skolen i det hele taget være politisk? Kan den være ikke-politisk? Og hvad med barnet? Er det i dag

blevet til det hele barn hele tiden, og hvad gør det potentielt ved skolens fællesskab(er)?

I en tid hvor skolen forventes at kunne alt og holdes til ansvar for alt fra den sociale sammenhængskraft og bruttonationalproduktet til det enkelte barns trivsel, (lærings-)vækst og fremtidsmuligheder (på arbejdsmarkedet) kræver det sit, at sætte og kvalificere grænser for skolens virke; at turde sige, at skolen ikke kan og ikke skal kunne alt; at noget er bedre og mere vigtigt end noget andet. For vi vil jo noget med vores skoler, og fordi vi vil det – og tager opgaven alvorligt – må vi turde at gå i kødet på både "arvesølvet" såvel som den aktuelle praksis og de begreber, vi bruger til at beskrive den.

Skolen er altid i bevægelse. Nye generationer af børn, forældre, lærere og pædagoger og ledere gør noget ved skolen. Nye tiltag på skoleområdet, nye tiltag på arbejdsmarkedet, nye diskurser, nye socioøkonomiske og demografiske forhold etc. gør noget ved skolen. Det stiller nye spørgsmål til skolen og stiller også nye svar til rådighed. Ét spørgsmål er i den forbindelse, hvordan vi som forening er med til at sikre, at dialogen såvel som debatten om skolen sker på et pædagogisk grundlag, der tager barnet, skolen og samfundet alvorligt. Er vi på rette vej, eller skal der andre boller på suppen? Det skal vi have en god debat om på repræsentantskabet. For Lilleskolernes Sammenslutning bliver jo til og får værdi og styrke i kraft af alt det, der betyder noget for medlemsskolerne. Det er det, der helt grundlæggende ligger i at være skolernes forening.

Vi håber, I vil møde op på repræsentantskabet og tage del i diskussion om at lave lilleskole.

Vel mødt!

Sune Jon Hansen
Sekretariatsleder
Lilleskolernes Sammenslutning



BESTYRELSENS BERETNING 2019

“D er er stort behov for at tale om frigørende pædagogik, fordi der er rigtig meget, der disciplinerer de unge i dag. Den disciplinering, der er u hensigtsmæssig i skolen i dag, den handler blandt andet om en total markedsførelse af de unges identitet” Sådan siger Morten Kromann Nielsen (ph.d. og seniorforsker ved UCL) i et interview i årsskriftet. Og mon ikke han er på sporet af noget? For er der ikke en tendens til, at barnet og skolen i dag snarere er et middel end et mål i sig selv? En tendens til at barn- og ungdommen, og den tid der tilbringes i skolen, alene bliver målt og vurderet i forhold til en fremtidig tilværelse på arbejdsmarkedet og ikke som en tid med oplevelser og erfaringer, der har en værdi i sig selv?

I tråd med Morten Kromann Niensens observationer, arbejder vi i Lilleskolernes Sammenslutning på at skærpe vores bevidsthed om og opmærksomhed på, at lilleskolerne faktisk er født ud af et historisk stærkt projekt, der handler om frisættelse og frigørelse. Og det kalder på, at vi kigger på og stiller spørgsmål til ”hvad det er for en disciplinering og undertrykkelse, der rent faktisk er massiv i dag i samfundet.” (Kromann i årsskriftet s.18) Hvad er det for forhold og tilgange til mennesket og samfundet, der skaber ulighed og mistro? I året, der er gået, har vi i Lilleskolernes Sammenslutning blandt andet arbejdet med, hvordan man kan spørge til og arbejde praktisk med pædagogik, der er rettet mod at lære børnene at tage kritisk stilling til samfundet og samtiden – også i spørgsmål der vedrører egne privilegier. Som skoleform har lilleskolerne en fantastisk chance for at (re)definere et frigørelsesprojekt, hvor

den sociale normdannelse også bliver en *kritisk* normdannelse. For som Morten siger: ”Skolen må udfordre markedet, for det har jo overtaget. Og det er det uhyggelige; at fordi vi ikke siger noget, fordi vi ikke *ser* den der undertrykkelse, så får den jo lov til at udspille sig. Og her tænker jeg, at lilleskolerne må have en kæmpe chance for at genopfinde det frigørende projekt.”

Således mindet om vores muligheder, privilegier og måske endda særlige forpligtelse, vil bestyrelsen prøve at stille skarpt på året der er gået i Lilleskolernes sammenslutning, og vores muligheder for at tage handsken op og skabe rammer for, at skolerne kan ”genopfinde det frigørende projekt”.

I 2018 har LS haft fokus på at invitere nysgerrige, kritiske og kvalificerende stemmer ind til diskussioner omkring pædagogik, ledelse, organisation og samfund. Vi har haft fokus på at etablere og understøtte mødesteder og netværk, hvor samtaler og diskussioner om det at lave skole har fyldt dagsordenen, og vi har haft fokus på både at bakke op om og udfordre den enkelte skole såvel som skoleformen som hele.

Som pædagogisk aktivitetsforening arbejder LS netop på at sætte tryk på og forhåbentligt også aftryk på den evige samtale om skolen, og hvad det vil sige at være skole til tiden – med al den utidighed det kalder på. Ser vi på foreningens aktivitetsniveau i 2018, så er der grund til at være både tilfredse og stolte. Til trods for foreningens begrænsede ressourcer, er vores aktiviteter, arrangementer og kontakt til skolerne af høj kvalitet takket være vores dygtige medarbejdere på sekretariatet.

Alligevel har vi i LS bestyrelse i årets løb diskuteret, om det er nok. Er det nok for skolerne?

“... nye projekter og egne undersøgelser, der kunne stille kritiske spørgsmål til og komme med nye bud ind i skolernes praksis og udfordringer, men også ind i de store pædagogiske og værdimæssige udfordringer vi ser i børnenes og skolens verden generelt i disse år”

Får vi mødt de behov, der opstår i løbet af året? Har vi hestekræfter nok til at rådgive skolerne tæt nok i de pædagogiske og værdimæssige spørgsmål, der udfordrer dem i deres praksis og hverdag? Er vi i tæt nok dialog og kontakt med skolerne rundt omkring i landet? Og hvad med den skolepolitiske stemme? Når vi ud over rampen med pædagogiske spørgsmål, diskussioner og viden? Får vi grebet momentum, når det viser sig? Lykkes vi med at blive en del af den pædagogiske debat – og udfordre og sætte aftryk?

I bestyrelsen så vi gerne, at vi kunne gøre mere i forhold til skolerne og i forhold til omverdenen:

- At vi i højere grad havde kapacitet til at rådgive skolerne endnu tættere og havde mere tid og flere ressourcer til at uddybe og udvikle vejledning omkring centrale områder på skolerne. For eksempel samarbejdet mellem bestyrelse og ledelse, samarbejdet mellem forældre og medarbejdere, spørgsmål om hvordan vi bedst udnytter vores frihed til at lave skole fuldt ud m.m.

- At vi havde kapacitet til at arbejde med nye projekter og egne undersøgelser af områder med betydning for både børn, lilleskoler og omverden – projekter der kunne stille kritiske spørgsmål til og komme med nye bud ind i skolernes praksis og udfordringer, men også ind i de store pædagogiske og værdimæssige udfordringer vi ser i børnenes og skolens verden generelt i disse år.

Dette har vi samlet vores ideer til og tanker om i et strategipapir, som vi vil præsentere på repræsentantskabet; et strategipapir der peger fremad og udtrykker bestyrelsens ambition om og arbejde med at kvalificere og udvikle Lilleskolernes Sammenslutning og vores mål for de kommende år. I den forbindelse bliver en af bestyrelsens vigtigste og mest presserende fokusområder fortsat at arbejde med at fremtidssikre og styrke LS.

Og netop fremtidssikring var et af nøgleordene, da LS for snart 4 år siden indgik i en dobbeltorganisering med Friskolerne. Formålet var og er, at:

- sikre lilleskolernes politiske interessevaretagelse og bidrag hertil.
- sikre at skolerne til enhver tid har adgang til en bred kvalitativ rådgivning.

Men selvom formålet egentlig var ret klart, er vi i LS bestyrelse gentagne gange blevet stillet spørgsmålet: Hvad får vi egentlig for pengene?

Vi tror godt, at lilleskolefolk, der stiller dette spørgsmål, er klar over, at vi i igennem Friskolerne får interessevaretagelse af det skolepolitiske område, bred sekretariatsbetjening, adgang til kurser, inspiration og mulighed for netværksdannelse og udveksling med andre skoler. Vores indtryk er, at det, lilleskolefolk egentlig spørger til, er: Hvad får vi for, at vi i et hug har meldt 60 lilleskoler ind i Friskolerne – hvad får vi for alle de penge, vi som lilleskoler samlet set sender videre til Friskolerne hvert år?

Det korte svar er: Vi får nøjagtig det samme som alle andre medlemmer af Friskolerne. Som *forening* har vi derudover til daglig glæde af vores kontorfællesskab, ligesom vores sekretariatsleder også varetager pædagogiske opgaver i og finansieret af Friskolerne. Desuden administrerer Friskolernes Hus vores bogholderi. I kraft af at vi står som en samlet gruppe skoler med både sekretariatsleder og formandskab – tæt på Friskolerne – giver det os helt oplagt mulighed for et tættere samarbejde med både friskolernes sekretariat og styrelse. Men Friskolernes vedtægter lader kun mulighed for, at man kan være medlem som enkelt skole *ikke* som samlet forening af skoler. Dette betyder, at LS i udgangspunktet – organisatorisk set – *ikke* har én samlet stemme i Friskolerne, herunder, at vi som organisation *ikke* har nemmere adgang til midler til eksklusive formål.

Når det er vigtigt at bringe op, at skolerne er



“... alt dette for at vi indadtil kan sikre en organisatorisk ramme og struktur for LS, som giver os mulighed for at fortsætte og udvikle det gode arbejde med at understøtte, inspirere og rådgive skolerne. Og udadtil for at vi kan præsentere en stærk forening med en kritisk stemme og kant”

selvstændige medlemmer i Friskolerne og altså ikke betragtes som en samlet forening, er det fordi, det er afgørende for, hvordan bestyrelsen forstår sin opgave i forhold til at fremtidssikre og styrke LS. Det skal ikke være nogen hemmelighed, at det har været noget af en overraskelse for os i den nuværende bestyrelse at få øje på og forstå konsekvenserne af dette medlemsbegreb, idet vi i lighed med mange af vores medlemskoler, havde forstået, at vi oprindeligt meldte os kollektivt ind i Friskolerne – som en forening i foreningen.

Der er ingen tvivl om, at det har lettet LS ikke at skulle kæmpe for og med den politiske interessevaretagelse. Og vi har, som det var tanken, sikret skolerne adgang til bred rådgivning igennem Friskolernes Hus. At disse opgaver nu primært ligger hos Friskolerne betyder, at vi i LS kan koncentrere os om det pædagogiske blik på det at lave og udvikle lilleskole.

Men den store udfordring for LS er, at vi har et sekretariat med bare én fastansat (og pt. én midlertidigt projektansat medarbejder). Det betyder, at LS fortsat står på et skrøbeligt fundament, der kalder på at blive styrket. I bestyrelsen mener vi, at det over de næste år er nødvendigt at arbejde for at udvide sekretariatet til at have 3 faste medarbejdere, samt en rimelig grad af frikøb af formand/ næstformand, for at vi kan sikre kapacitet til at skabe den udvikling vi ønsker, den fremtidssikring og tryghed, der er behov for, samt at kunne fastholde vores dygtige medarbejdere på den lange bane.

For at dette kan blive virkelighed, er det nødvendigt at øge foreningens økonomiske råderum. Vi er derfor gået i gang med at se på, hvilke muligheder vi har for at forbedre foreningens økonomiske rammer. Kan og skal vi arbejde på at øge antallet af medlemskoler? Er alternative medlemskaber (enkeltmedlemskaber, støttemedlemskaber osv.) en mulighed? Kontingentstigninger? Fondsmidler? Skal man se på vores vedtægter og koblingen til Frisko-

lerne (§2 stk. 1: *Som medlemskoler kan optages skoler i Danmark. Det er en betingelse for medlemskab af Lilleskolernes Sammenslutning, at skolen tillige er medlem af Friskolerne. Bestyrelsen godkender nye medlemmer*)? Eller noget helt andet. Det er muligheder og udfordringer, som vi i bestyrelsen kommer til at adressere i den kommende tid. Ligesom vi kommer til at have fokus på nye indtægtsstrategier i det hele taget.

Og alt dette for at vi *indadtil* kan sikre en organisatorisk ramme og struktur for LS, hvor vi kan skabe overskud og udvikling og stå stærkt – og som giver os mulighed for at fortsætte og udvikle det gode arbejde med at understøtte, inspirere og rådgive skolerne. Og *udadtil* for at vi kan præsentere en stærk forening med en kritisk stemme og kant, der kan være en inspirerende spiller i det skolepolitiske landskab mange år fremover!

Tak!

I Lilleskolernes Sammenslutning vil vi gerne takke de øvrige skoleforeninger for det arbejde I gør for at sikre og varetage de frie skolers interesser i Danmark. En særlig tak til Friskolerne og Friskolernes Hus, hvor forståelsen af, at vores skoleform er del af en demokratisk tradition og rettighed, trives godt og kvalificeres politisk. Tak til Sammenslutningen af Steinerskoler for godt naboskab og inspirerende samtaler. En stor tak skal også lyde til den Frie Lærerskole, de frie faglige organisationer og til de politikere, journalister og forskere, der engagerer sig i lilleskoleverdenen og lytter til vores synspunkter.

Til sidst, men ikke mindst – faktisk allermest – skal en stor tak lyde til alle de dedikerede og engagerede lilleskolefolk på og omkring skolerne. Den indsats I gør, det arbejder I lægger i at lave skole, det mod, engagement og sammenhold jeres skoler står på og er udtryk for er ryggraden i lilleskolerne. Uden jer, ingen lilleskoler.

På bestyrelsens vegne
Jasmin Heide

MØDESTEDER I ÅRET DER GIK

Rigtig meget aktivitet har gået for sig i det forgangne år. Ud over de velkendte træf og møder (ledertræf, regionsmøder, lederiet) har mange nye spændende tiltag også set sin begyndelse i 2018:

Der har været godt gang i netværkene rundt omkring i landet. Blandt de store netværk er det Nordsjællandske netværk nu også kommet med i rækken af netværk, der holder inspirationsdag for alle medarbejderne på deres skoler. I starten af november mødtes således 200 lilleskolefolk fra de nordsjællandske skoler på 'Volume KBH' til en dag med fokus på kreativitet, dannelse og samarbejde - i samvær med Professor i psykologi Lene Tanggaard og lektor på DPU Jens Erik Kristensen. Netværket af københavnske lilleskoler mødtes i starten af oktober på Byens skole til en dag med fokus på at skabe samarbejds-møder på tværs af skolerne – kickstartet af Knud Romer der opfordrede til at slippe galskaben løs!

Inspireret af læsevejledernetværket, der med succes blev startet op sidste år, er der i år startet nye faciliterede netværk for medarbejderne på de sjællandske skoler med fokus på naturfag, tysk og drama.

Introkursus for nye lilleskolemedarbejdere har set sin begyndelse med stor interesse og fremmøde både i Jylland og på Sjælland. På Sjælland med deltagelse fra Lilleskolernes Historiske Pædagogiske Selskab.

Lilleskolernes Historiske Pædagogiske selskab er en selvstændig forening, der er opstået i tilknytning til LS. Selskabets medlemmer, der har arbejdet på og med lilleskoler igennem mange år, stiller sig til rådighed med erfaring fra mange års pædagogisk og organisatorisk arbejde, for at fortælle om den spændende rejse lilleskolerne har gennemlevet over årene - og på den måde påpege inspirerende lilleskoletraditioner og pædagogikker, og inspirere lilleskolerne af i dag til at identificere nogle grundlæggende lilleskoleværdier.

2018 blev også året hvor LS for første gang kunne invitere til Symposium – nemlig debatarrangementet "Viden om viden om skolen". Her gik vi sammen med en række fagfolk i kødet på at udforske og diskutere, hvad det er for viden, der danner grundlag for de offentlige diskussioner om og forståelser af skolen. Hvordan og hvor bliver denne viden til? Hvor og hvordan bliver den formidlet? Og hvilken betydning har det for den måde, vi som borgere, professionelle, forskere og politikere taler

om, skriver om og skaber konsensus om skolen – dens formål, tilstand og udfordringer?

Lilleskoler nyder som frie grundskoler godt af et friheds-privilegium, der giver os mulighed for at arbejde ideologisk og idealistisk med alt fra dannelse, frisættelse, kritisk tænkning, demokrati, kreativitet, elevautonomi og frigørelse til det anderledes mulige, og alt hvad vi ellers synes er vigtigt – så længe vi lever op til slutmålene i Fælles mål. 2018 blev også året, hvor LS kunne præsentere et nyt inspirationshæfte, der kan danne grundlag for dialog om og diskussion af, hvordan vi på skolerne forholder os til og håndterer det dominerende målparadigme, samt hvordan vi kvalificerer og beskriver mål i og for undervisningen, der både matcher den enkelte lilleskoles praksis, pædagogiske grundlag, værdier og visioner - og samtidig står mål med "hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen". Pamfletten kan downloades på Lilleskolernes hjemmeside.

I børnehøjde har vi endnu engang med glæde kunnet afholde Lilleskolernes Parlament. En årligt tilbagevendende begivenhed, hvor en gruppe entusiastiske elever fra en lang række skoler mødes i et døgn i elevdemokratiets navn og fordyber sig. Parlamentet kan ses som (mod)svar på en tid, hvor demokrati og demokratiske forståelser og processer tages for givet, men også er udfordret af en stigende begrænsning af, hvem der har/kan få adgang til og tag om den offentlige samtale og det politiske system.

På årets Lilleskolefestival i Haslev, hvor næsten 2000 lilleskolebørn havde sat hinanden stævne, til tre dage med musik, teater og fællesskab, blev der endnu en gang skabt rum for at fremme elevernes musikalske og kunstneriske udvikling, udvide elevernes kreative og musikalske horisont, samt givet mulighed for, at afprøve personlige og kollektive grænser i forbindelse med kunstneriske præsentationer. Og minifestivalen må vi heller ikke glemme. Den er som alle de øvrige møder og aktiviteter et element i det fællesskab og den bevægelse, vi kalder lilleskolerne.

Tak for endnu et forrygende år med mange inspirerende diskussioner, betydningsfulde møder og uforglemmelige oplevelser. Vi ses derude i året, der kommer.

Bestyrelsen

Børnestemmer

Vi har et unikt fællesskab, og alle kender hinanden. Vi har mange dage, hvor man laver noget sammen på tværs af klasserne, f.eks. triivselsdag, hvor vi er sammen med en anden klasse på skolen en hel dag, og store bededagsløb, hvor hele skolen er på stjernejagt i skoven. Hver morgen starter vi ud med fælles morgensamling, der er styret af eleverne selv, hvor vi synger sange, giver beskeder og fejrer fødselsdage.

Nanna og Jonas

9. klasse, Hørsholm Lille Skole

Vores skole er helt unik ligesom alle jer andres skoler. På vores skole er der rigtig meget fokus på fællesskabet og at tage ansvar. Når man går i 0. klasse og første klasse, og er helt ny kan det være overvældende at gå i skole et sted hvor man ikke kender nogen. Derfor har de en større elev fra enten 7.- 8.- eller 9. klasse, det kalder vi en putter og den lille elev vores put. Vi bruger mest put/ putter på lejrskolen som hele skolen tager på hvert år oppe i Kongsøre Skov. Hvert år tager udskolings eleverne op til Kongsøre skov, 2 dage inden resten af skolen, for at slå lejren op, som i dette tilfælde er telte og ikke hytter. Da vi er en lille skole har vi ikke budget til rengøring så inden man går ud i niende skal man have lavet 80 timers arbejde for skolen. Til gengæld tager vi på en udlandstur for de penge der er blevet sparet. Vores forældre giver hver måned 'mad penge' som betyder at hver dag får vi rigtig lækker mad, men vi skal have madpakker med om fredagen da køkkenpersonalet underviser i madkundskab. Maden spiser vi i grupper. Vi har et stort sammenhold på skolen og alle kender hinanden.

Laura og Nathalie

8. klasse, Ballerup Ny Skole

Hver vinter i ni år har vi nu frosset ihjel i frikvarterene. Hver fredag i ni år har vi nu siddet over 200 mennesker sammenklemt i en mikroskopisk sal. Hver skoledag i ni år har vi nu været fanget inden for skolens grund. Og hver skoledag i ni år har vi undværet vores dyrebare telefoner...Men hver skoledag i ni år har vi modtaget fantastisk undervisning fra endnu mere fantastiske og engagerede lærere. Vi har haft mulighed for at udfolde venskaber på tværs af klasserne. Vi har lært hvad det vil sige at være en god klassekammerat, og det ansvar det indebærer. Og alt dette på både godt og ondt, vil vi tage med i bagagen på den livslange rejse.

I 0. klasse får man en storeven, som skal hjælpe og passe på en til man starter i 5.

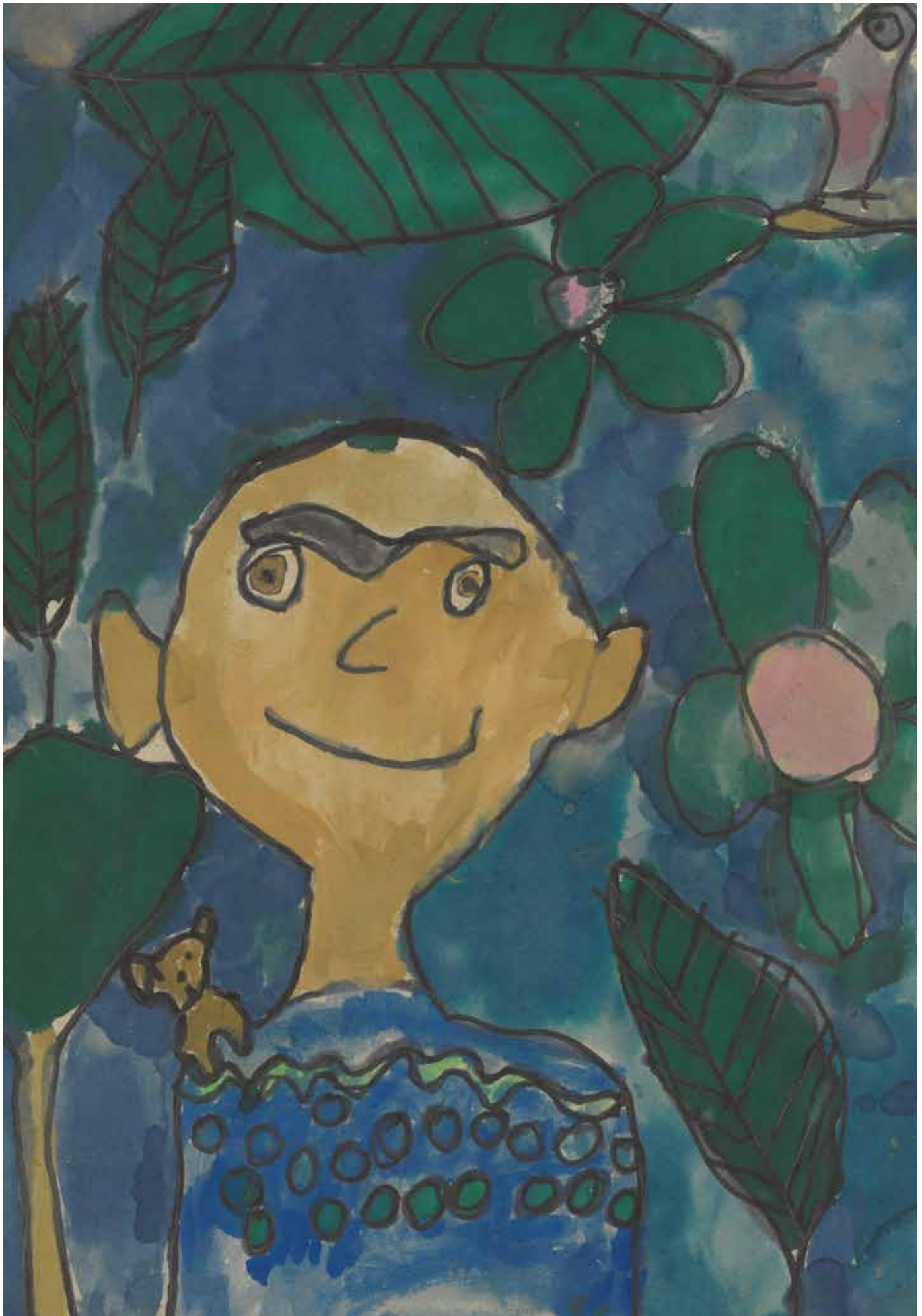
I 5. klasse får man nemlig selv en lilleven. Store/lillevenner er med til at danne et tryggere fællesskab, hvor de små ikke er bange for de store, og hvor man frit kan danne venskaber på tværs af klasserne. Dette år fik hver store/lillevenneklasse, 1000 kr til at lave noget sammen. Nogen tog i svømmehallen, nogen lavede mad og andre overnattede på skolen.

På Albertslund lilleskole har vi projekt som et fag. I overbygningen har vi 2 lektioner dagligt alle ugens dage undtagen mandag. Et projektsforløb varer 1-3 uger, og kan handle om alt fra gulerodssnitning og fede filmprojekter, til et kreativt projekt om arkitektur med både teori og praktisk udførelse.

At få enhver til at føle sig inddraget og fortsat inspireret kombineret med at skabe et gensidigt tillidsforhold mellem lærere og elever, er vel det skolen kan bedst.

Celina og Fiona

8. klasse, Albertslund Lilleskole



DET FÆLLESSKABENDE ÆBLE

Da jeg var 6 år og en dag sad og spiste et æble ved vores køkkenbord kom min jødiske far forbi, og stoppede op og sagde: ”Ved du godt, at Gud er alle steder, også i det æble, som du lige nu sidder og spiser?”. En blanding af beundring og chok spredte sig i mine tanker og krop, og jeg lagde æblet fra mig og sad og betragtede det i lang tid.

Samme fornemmelse indtraf efter blot en kort stund i min nye hverdag som leder på Rudersdal Lilleskole i Holte. Med en rygsæk fyldt med forhåbninger og en racerbil i maven var jeg klar til nye udfordringer. Bag mig lå der timers tanker og gøren for endelig at nå hen mod det drømmejob, som jeg ærlig talt mente at have gjort mig fortjent til. Men en ting er visioner, drømme og forhåbninger, - et andet er realiteten.

Når man bliver skoleleder for en institution som en lilleskole, så er det noget ganske andet end livet på en stor skole. Man kan ikke trække på de vante værktøjer. Tror man det, så er det fra starten dømt til at gå galt.

Min beundring og den lettere choktilstand bredte sig relativt hurtigt til en lyst til at være en del af holdet, hvor et fællesskab lå og lurede lige under overfladen. Men det stod samtidig hurtigt klart for mig og min bestyrelse, at enten tog vi fat og knokkede 24/7 eller også lukkede og slukkede vi, for skolen stod over for en akut og et massivt behov for hjælp nu og her. Det er ikke sundt for nogen skole, og slet ikke en lilleskole, som i sig selv er sårbar blot pga. størrelsen.

Vi tog fat, og som ugerne og månederne gik, kom vi langsomt igennem og fik hevet støvet af skolen. Stille og roligt kom der styr på rammerne og strukturen, men det var en balancegang hver dag. Vi skulle under ingen omstændigheder lave en lille folkeskole. Vi skulle genopbygge den lilleskole, som hele tiden havde været hensigten, men som aldrig rigtig havde fået lov til at bryde igennem. Ånden og tankerne lå i huset. Det var uomtvisteligt for enhver, der trådte ind ad døren, og årsagen til, at jeg sagde ja tak til jobbet.

Rudersdal Lilleskole er og bliver en ægte lilleskole med alt,

hvad det indebærer. En lilleskole, der har sin berettigelse i nærværet og fællesskabet, som skal foregå i trygge rammer og med en fast struktur på traditioner og faglige mål. Vi skal turde sige højt, at vi kan lidt mere end de andre. Vi skal turde være modige i de pædagogiske diskussioner, og vigtigst skal vi altid turde spørge os selv, hvad den pædagogiske hensigt med vores gøren er.

Forandringsledelse skaber støj, både blandt personale, elever og forældre. Jeg valgte derfor meget tidligt i forløbet, at vi skulle være så åbne, som det var muligt over for alle. Jeg lod forældrene mærke efter i forhold til skepsis, og hold op, hvor holdt jeg mange kaffemøder. Men det gav mening, og i dag ville jeg ikke have gjort det anderledes.

Som skoleleder på en lilleskole skal du turde lidt mere end de andre. Evnen til at være en god leder kræver masser af træning – og helst i nogle omgivelser, der i et tilstrækkeligt omfang ligner dem, som lederen skal udøve ledelse i til hverdag. Det handler om, at man som leder ved hjælp af forskellige filosofisk funderede metoder etablerer sin egen ”ledertræningsbane”.

Hver gang jeg skal foretage en vigtig beslutning i forhold til ændringer på skolen, så spørger jeg mig selv, ’hvad gør de ude i den store folkeskole?’ – og så gør jeg det helt anderledes. Folkeskolen kan virkelig mange gode ting, og uden dem ingen friskoler/lilleskoler eller privatskoler. Men som lilleskoler mener jeg kun, vi har en berettigelse, hvis vi hver evig eneste dag tør gå andre veje, og altid sammen i det fællesskab, der skal fylde i alle kroge og hjørner. Lilleskoleånden skal ikke kun mærkes, den skal være vores DNA og noget vi tør tage med ud i den virkelige verden, når vi møder udfordringer.

Jeg tør godt fortsætte min hverdag i lilleskoleverdenen, for jeg mærker det helt ind i hver en levende celle i min krop – og choktilstanden er erstattet af glæde ved samarbejdet med gode kollegaer, Lilleskolernes Sammenslutning og ikke mindst en begejstret bestyrelse.

Og et nyt æble er med mig hver dag på jobbet. Jeg tager det frem, beundrer det, - og når dagen er omme, så er det spist.



SKOLEN SOM MELLEMVÆRENDE

Barnet mellem autoritet og frihed

I dag betragter mange skolen som et sted for læring, og visse skoler går så langt som til at omdøbe sig til læringscentre. Dette er naturligvis en fejlslutning. Skole handler ikke om læring, selvom det lige så naturligvis er svært at forestille sig en skole, hvor der ikke sker læring.

I denne tekst vil jeg præsentere et alternativ til forestillingen om skolen som et sted for læring. Det vil jeg gøre, ikke fordi der som sådan er noget galt med at tale om læring, når det handler om skole, men fordi der i kølvandet på 'læringsrevolutionen', som Christine Antorini kaldte folkeskole-reformen, følger en instrumentalisering af skolen, som underminerer selve skolens grund. Med det udtalte fokus på læring flyttes lærernes og politikernes fokus fra det at levere en særlig tid til vores børn, mens de er i skole, til det skolen og dermed eleverne skal levere. I dansk kontekst er dette blevet givet betegnelsen læringsmål, men i virkeligheden er der tale om et forsøg på at fremskrive, hvilke typer af kompetencer og hvilke typer af mennesker man mener, samfundet får brug for i en beregnelig fremtid.

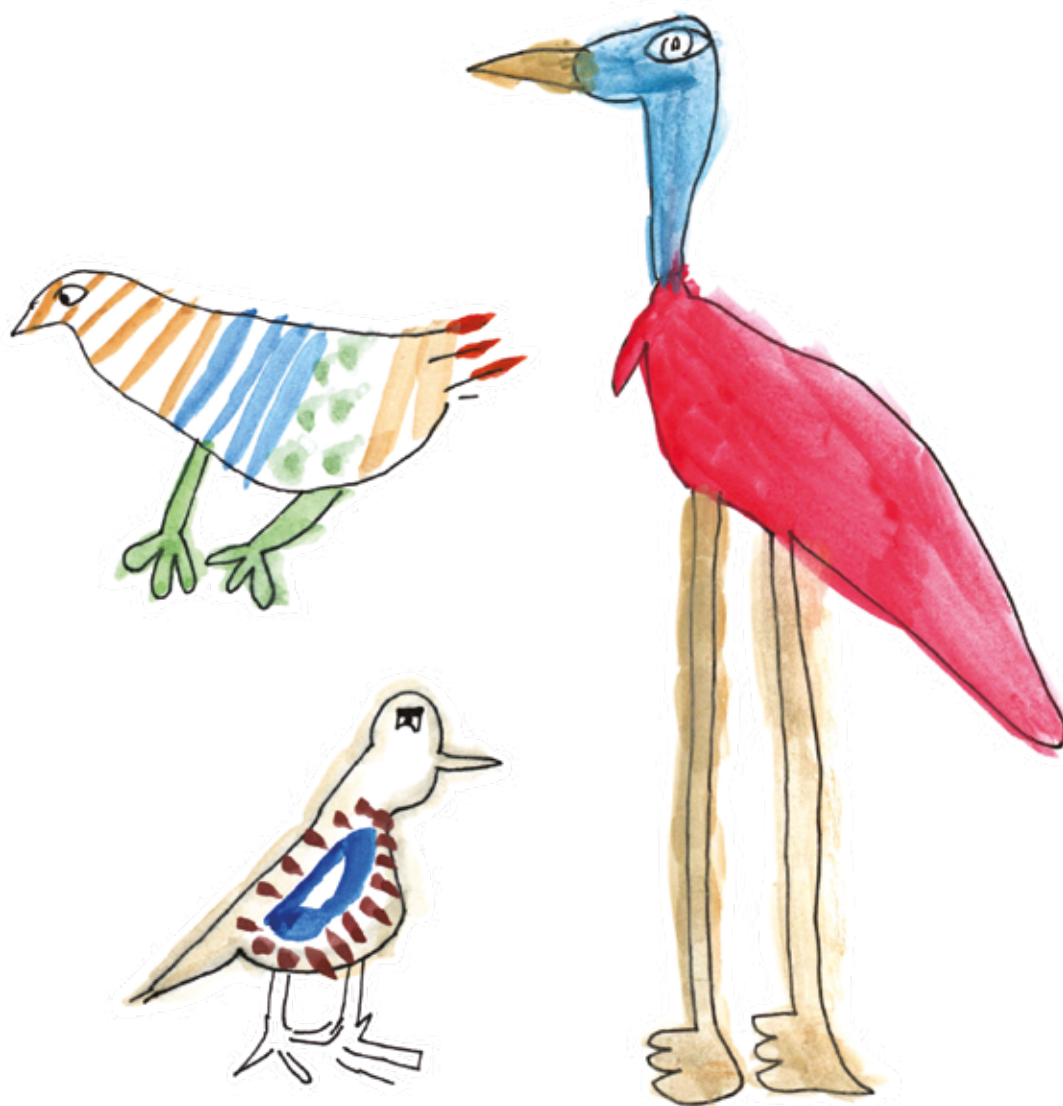
Den tyske tænker Hannah Arendt beskrev i 1958 i et essay¹, hvad problemet med en sådan instrumentel tænkning om skolen er: "Our hope always hangs on the

new which every generation brings; but precisely because we can base our hope only on this; we destroy everything if we so try to control the new that we, the old, can dictate how it will look."² Med andre ord, hvis vi er så forhåbende på at lede barnet i retning af forudbestemte mål eller kompetencer, fratager vi børnene deres mulighed for selv at finde vej. Arendt forsvarer i stedet en ide om, at skolen er et mellemrum, som muliggør, at barnet overhovedet kan foretage rejsen fra hjemmet til den offentlige verden. I denne forståelse handler skole om at foranstalte et møde mellem barnet og den fælles verden, på en måde så barnet ikke udsættes for unødigt pres og verden ikke udsættes for 'uskoledede' nyttilkomnes pres. Med andre ord handler skole om at blive introduceret til den fælles verden og om at blive givet mulighed for at stille sig i forhold til denne. Dette indebærer, at skole altså er noget som en ansvarlig voksen generation tager på sig at levere til børnene, så de får mulighed for at rette blikket mod det vi som ansvarlig voksen generation har valgt ud som værdifuldt.

Disse konservative og ret beset banale pointer peger os i retning af en radikalt anderledes forståelse af, hvad det er vi er i færd med, når vi 'skaber skole'. Hvis vi ikke er i færd med at facilitere og evaluere

¹ Arendt, Hannah (2006) 'The Crisis in Education' i *Between Past and Future*. (London: Penguin Books)

² *Ibid.* s. 189.



læring(smål), men i stedet med at skabe et mellemrum, hvor et møde mellem børnene og verden kan finde sted, må vi vende blikket fra, hvor vi er på vej hen, til hvordan vi overhovedet kommer i gang.

Verden er i Arendts forståelse på samme tid det, som adskiller os, ved at vi hver især retter blikket mod det fra vores unikke ståsted, og det som samler os ved, at vi kan rette blikket mod den samme genstand. Derfor er skolen som historisk opfindelse konstrueret som netop et sted for en sådan stillen i forhold til verden. Skolen er muligheden for, at vi i fællesskab kan rette blikket mod det mellemværende, og give autoritet til noget mellemværende, der rækker ud over os selv. Dermed åbnes også muligheden for, at børnene bliver

opmærksomme på noget som ikke umiddelbart findes i deres livsverden. Her bliver begrebet interesse centralt eftersom det peger både på det at lade noget indtage en central rolle ved at vi opsluges af det, og fordi det peger på at disse genstande og begivenheder vi kan blive interesserede i er inter-esse: mellem-værende.

Skolens centrale begreb er altså ikke læring, men interesse. Det er i det mellemværende, at autoriteten, forstået som genstanden for en fælles opmærksomhed, og friheden, forstået som børnenes mulighed for at indtage verden uden forudbestemmelse, kan træde frem. Det er i præsentationen af et inter-esse – et mellemværende – at vi skaber grundlag for interessen – børnenes indtræden i den fælles verden.

Morten Timmermand Korsgaard deltog med oplæg til vores Lederinternat i februar 2018.

FRIGØRENDE PÆDAGOGIK – FOR KROPPENS OG SYSTEMETS SKYLD?

Lilleskolerne havde i det forgangne år besøg af Morten Kromann Nielsen ved anden del af *Lederiet 2018*. Under temaet *'Frigørende pædagogik som ideal og praksis'* tog Morten os med til USA og præsenterede sin undersøgelse af projekt 'Food What?'; et aktivistisk initiativ for udsatte unge, som fokuserer på mad- og måltidspædagogik og inviterer dem til at stille kritiske spørgsmål til det amerikanske og globale madsystem og social retfærdighed.

Morten peger i sit arbejde på, at pædagogisk arbejde med alle processer omkring mad – fra dyrkning, høst, tilberedning, måltider og fællesskaber til distribution – inviterer de unge til at være en ansvarlig del af et arbejdsfællesskab, og at det skaber plads til deres identitetsdannelse.

LS mødte ham til en videre snak om skole, pædagogikkens potentialer og 'kropsdannelse'.

Hvad har måltidspædagogik og arbejdsfællesskaber med systemkritik og frigørelse at gøre?

”Den subtile dagsorden i programmet var, at den både kombinerede noget meget præstations- og disciplineringsagtigt (Man har travlt, arbejder hårdt, og når man har lært en teknik, skal man arbejde hurtigere) med en mere langsom dagsorden; en invitation til, at de unge ligesom kommer ud af deres skal, hvis man kan sige det sådan.

Det handler om at invitere dem til at fortælle en ny historie om sig selv og om det

samfund og det system, de er en del af. Det personlige bliver pludselig en anledning til at turde stille spørgsmål til større ting, fordi det er den fortolkningsramme, projektet lægger op til. Så maden bliver mere end bare et individuelt livsstilsvalg, som det ellers typisk er.”

Hvorfor er det relevant at tale om frigørende pædagogik i dag, og hvordan kan det praktiseres?

”Mit perspektiv er, at der er stort behov for at tale om frigørende pædagogik, fordi der er rigtig meget, der disciplinerer de unge i dag. Den disciplinering, der er uhensigtsmæssig i skolen i dag, handler blandt andet om en total markedsføring af de unges identitet. Især kroppen er ekstremt ramt af perfektions- og præstationskulturen. Der er kroppen blevet den helt store markør for, om du er en succes, og om du har tjek på dit liv. Det er en rigtig uhyggelig disciplinering, som i den grad stigmatiserer de 'uperfekte' kroppe, og når vi ser på i hvor høj grad de danske unge mistrives i dag, så vil jeg ud fra min forskning mene, at vi burde fokusere meget mere på at genopfinde en pædagogik, der havde kropsdannelsen som omdrejningspunkt. Fordi det er der, disciplineringen er. Det er der, behovet for frigørelse er størst!

Jeg mener, at vi voksne i alt for høj grad har skrevet os ud af den proces og at vi accepterer det i meget høj grad. Man går måske ind og bearbejder ad sådan en holdningsvej. Så snakker man i



teorien om, at 'der noget man skal være kritisk overfor', men man glemmer i hvor høj grad, det er forankret i kroppen; i kropslige oplevelser og kropslige erfaringer. Jeg kunne godt tænke mig, at man på skoler ville snakke om, hvordan vi får den kropslige undertrykkelse indtænkt som noget, der kan blive til et frigørelsesprojekt ved, at man har blik for, hvordan vi tænker kropsdannelse ind i alle vores rammesætninger om børnenes samvær og gruppedynamik.

Og det er der, maden kommer ind. For hvis du bare tager maden ind som et ernæringsprojekt, bliver det også et kropskontrol-projekt. Så bliver det noget, hvor alle dem, der spiser den gode mad, det er dem, der har den perfekte krop. Så bliver maden et instrumentelt redskab. Og så kan det godt være, at man underviser i økologi og alt det der, men det er ud fra en meget smal og ikke-system-udfordrende tilgang. Madsystem-perspektivet kan netop få det kritiske blik med: de måder maden bliver produceret på og alle de ulykker det skaber – både hos os og i andre lande. Man bør organisere læreprocesserne omkring noget (eksempelvis skolehaver), der kan engagere elevernes kroppe."

Hvordan kan lilleskolernes pædagogiske frihed bidrage til at udvikle og praktisere frigørende pædagogik?

"Det er en vigtig pointe, at i skolen, der har man jo børnene hele tiden. Man har langsomheden. Og så er det spørgsmålet, om man udnytter de potentialer, der er for at praktisere en frigørende pædagogik.

Det kunne være sagt, hvis man blev offensiv i forhold til, at man faktisk er født ud af et historisk stærkt projekt, der handler om frisættelse og frigørelse, og se på; hvad er det for en disciplinering og undertrykkelse, der rent faktisk er massiv i dag i samfundet? Hvor er det, der er nogle kapitalistiske, neoliberale logikker, der skaber ulykke, ulighed og mistrivsel? Og det er der, jeg tænker, der er noget, der ligger lige til højrebener; det handler om, hvordan vores unge lader sig, og hvordan vi lader samfundet og markedet disciplinere dem. Som skoleform har lilleskolerne en fantastisk chance for at definere et frigørelsesprojekt her. Og få hele den der sociale normdannelse til også at blive en *kritisk* normdannelse.

Skolen må udfordre markedet, for det har jo overtaget. Og det er det uhyggelige; at fordi vi ikke siger, fordi vi ikke ser den der undertrykkelse, så får den jo lov til at udspille sig. Og her tænker jeg, at lilleskolerne må have en kæmpe chance for at genopfinde det frigørende projekt.

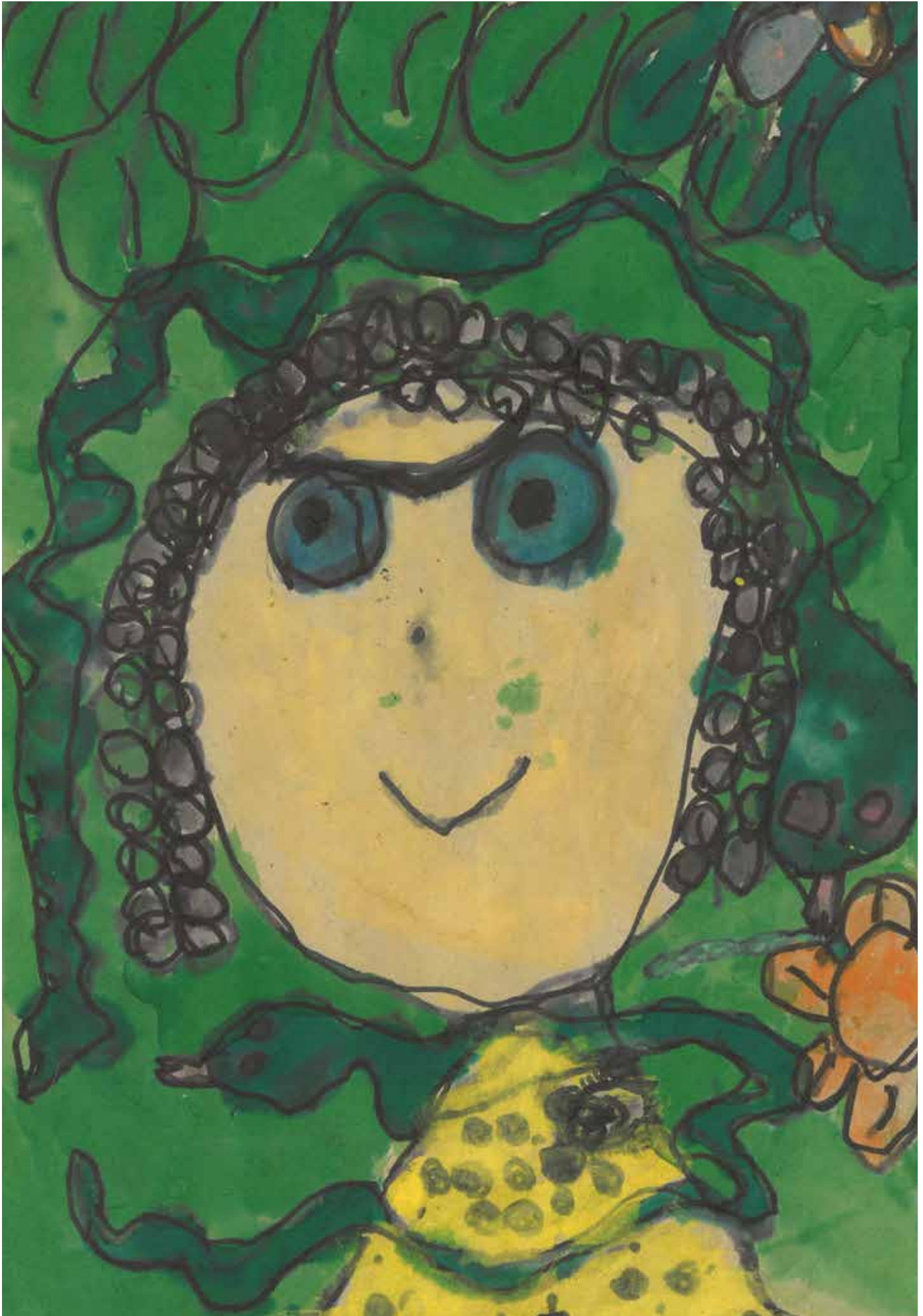
De elever, der går på lilleskolerne, tilhører ikke nødvendigvis de fattigste eller mest udsatte grupper af samfundet, så det er ikke en klassisk arbejderklasse-disciplinering, som i min forsknings tilfælde. Men det er en anden undertrykkelse, som er lige så slem, kan man sige.

Og kan man få personlig frisættelse koblet til en *solidaritet* med unge der faktisk også kæmper med undertrykkelse i andre former, som måske er mere økonomisk og strukturel og systematisk, fordi de simpelthen ikke får de chancer, som de her unge får, så kunne det udvikle en solidaritet i et systemperspektiv."

Hvad ser du, at skolens vigtigste opgave er anno 2019?

"Det handler først og fremmest om, at man vil bruge pædagogikken til, at de unge udvikler selvværd og solidaritet. Og lidt se de to ting som noget, der er lige vigtigt. Ellers booster den frigørende pædagogik bare den individuelle frisættelse, men den mangler systemperspektivet. Så bliver man bare sådan en super liberalist, der har gået på alle de frigørende skoler, men som er pisse ligeglad med 'alle de andre', fordi man aldrig er blevet mindet om at de også fandtes, eller at man faktisk havde nogle privilegier, fordi der var en historisk uretfærdighed i samfundet. Så perspektivet er vigtigt!

Og at man ikke gør skolens indhold til et holdningsbearbejdningsprojekt men prøver at forstå nødvendigheden af identitetsdannelse og det der selvværdsboost som en forudsætning for mange andre ting. Der kunne det her med kropsdannelsen og en nyformulering af, hvad undertrykkelse er i dag, og hvad frigørelse er i sådan et mere solidarisk og ikke så liberalistisk individualiserings- perspektiv være interessant. Der er simpelthen behov for, at der kommer nogen på banen med nogle kollektive fortællinger, som også frisætter individer, men i en kollektiv social ramme."



LILLESKOLE- FÆLLESSKABER UNDER LUP

Gennem det seneste år har jeg undersøgt det, man lidt populært vil kunne karakterisere som 'inklusion på lilleskoler'. Et arbejde som LS blev bevilget midler til at udføre af Undervisningsministeriet¹ i 2017, og som skal munde ud i et inspirationsmateriale tilgængeligt for den samlede danske grundskole.

Det har fra begyndelsen været ambitionen at stille et materiale til rådighed, hvor *praksis* vejleder og inspirerer *praksis*. Det betyder blandt andet, at den faglighed og saglighed, der ligger til grund for det pædagogiske arbejde med relationer, som går for sig på skolerne, skulle træde frem i kraft af sig selv, og at vi i undersøgelsens udformning ikke ville adskille 'inklusion' fra det pædagogiske arbejde på skolerne, men hellere se det sådan, at pædagogik er inklusion – og eksklusion.

Undersøgelsen har været båret af en interesse for skolen som centrum for faglig udvikling, social trivsel og gode relationer og har helt overordnet stillet spørgsmålet: *Hvordan kan vi tilgå inklusion som en kollektivt rettet bestræbelse?* Det vil sige, hvordan kan man arbejde med inklusion som noget, der drejer sig om hele klassen, gruppen, skolen frem for indsats for det enkelte barns tilpasning til et eksisterende fællesskab? Det har været en præmis for feltarbejdet på skolerne og et helt centralt spørgsmål, at hvis man forstår inklusion som en aldrig afsluttet del af en pædagogisk praksis, kan man så få øje på det? Eller bør man i højere grad tale om (særlige) måder at arbejde pædagogisk?

I lilleskolernes kritiske ånd – og inspireret af en tilgang til etnografisk arbejde, som ikke tilbyder mening og sammenhæng, men som stiller spørgsmål og giver ”*verden mere mystisk tilbage*

end da vi modtog den”² – har bestræbelserne været at præsentere et idékatalog, men undgå at give simple svar på komplicerede spørgsmål.

Lilleskolernes Sammenslutnings input til Undervisningsministeriet bliver derfor (forhåbentlig) et fagligt velfunderet, men også kritisk informeret og insisterende i forhold til at privilegere det besværlige, tidsmæssigt krævende og ikke umiddelbart synlige pædagogiske arbejde, der går forud for de håndgribelige og målbare gode historier og resultater, der kommer ud af skolerne. Det gør vi blandt andet ved at spørge: hvad sker der, hvis vi anskuer inklusion og inkluderende læringsmiljøer som et spørgsmål om tid og sted, relation og konstellation, prioritering, kontinuitet og tålmodighed frem for et spørgsmål om metode og evidens?

Undersøgelsen viser, hvordan der på forskellig vis arbejdes på skolerne med at (om)organisere og tilpasse skolens fællesskaber, så elever med særlige behov inkluderes og indgår ligeværdigt med kammerater i klassen, aldersintegrerede grupper og i skolens store fællesskab. Den viser, hvordan der arbejdes med at 'systematisere kammerathjælp', skabe faglige og sociale relationer for børnene samt inddrage (og opdrage) forældrene. Og den viser, hvordan der gennem fælles opgaver og fælles ansvar arbejdes pædagogisk med at etablere og fastholde relationer mellem børnene og mellem børn og voksne, der giver plads til forskellighed og på samme tid styrker fællesskabet.

Til marts udkommer den endelige rapport med analyse af, hvordan der arbejdes pædagogisk med skolens fællesskaber og skolens børn – og ikke mindst; hvordan der arbejdes pædagogisk med børnenes skole – *en skole for børn*.

¹ Undervisningsministeriets Pulje Børn og handicap i grundskolen. Her indgår undersøgelsen som en selvstændig del af et samarbejde mellem Lilleskolernes Sammenslutning, initiativet allemed.dk og ADHD-foreningen.

² En af Ulla Ambrosius Madsens pointer ved årets Ledertærf 2018.

LS I OVERSIGT

11 arrangementer
– 499 deltagere

Lederinternat – Barnet i lilleskolen

Antal deltagere: 28

Fra skoler: 18

Lilleskoletræf og Repræsentantskab

Antal deltagere: 76

Fra skoler: 25

Lilleskolernes Parlament

– Digitale teknologier i skolen?

Antal deltagere: 35

Fra skoler: 9

Sommerledermøde 2018 – OK18, arbejdsmarkedspolitik og lilleskolen

- Sjælland

- Jylland

Antal deltagere: 22

Fra skoler: 16

Intromøde for nye bestyrelsesmedlemmer

- Jylland

- Sjælland

Antal deltagere: 46

Fra skoler: 17

Viden om viden om skolen

Antal deltagere: 39

Fra skoler: åbent arrangement

Ledertræf – Slip galskaben løs

Antal deltagere: 73

Fra skoler: 32

Inklusionstræf – Inklusion og børneperspektiver

- Jylland

- Sjælland

Antal deltagere: 40

Fra skoler: 13

Intromøde for nye medarbejdere

- Sjælland

- Jylland

Antal deltagere: 41

Fra skoler: 13

Lederiet – Frigørende pædagogik som ideal og praksis

Antal deltagere: 21

Fra skoler: 11

Regionsmøder – Lilleskolen og forældrene

- Jylland

- Sjælland

Antal deltagere: 78

Fra skole: 24

Oplægsholdere til de forskellige arrangementer i 2018:

Thomas Aastrup Romer, lektor på Danmarks Pædagogiske Universitet (DPU), Institut for Pædagogik og Uddannelse

Karen Prins, lektor på Pædagogik, UCC, og Ph.d.-stipendiat, RUC

Søren Christensen, lektor i Uddannelsesvidenskab, Danmarks Pædagogiske Universitet (DPU)

Morten Kromann Nielsen, seniorforsker, Ph.d., UCL Erhvervsakademi og Professionshøjskole

Sara Alfort, journalist, Zetland

Hans Christian Nielsen, chef for Kultur og Frivillighed på Roskilde Festival

Lars Henrik Schmidt, professor på Afdeling for Pædagogik, Danmarks Pædagogiske Universitet (DPU)

Per Jepsen, adjunkt i Pædagogisk filosofi på Danmarks Pædagogiske Universitet (DPU)

Ulla Ambrosius Madsen, lektor og studieleder for Pædagogik og Uddannelsesstudier på Roskilde Universitet

Mads Ananda Lodahl, debattør og forfatter

Knud Romer, forfatter, debattør, radiovært

Mads Vestergaard, Ph.d.-stipendiat, Københavns Universitet, Institut for Medier, Erkendelse og Formidling

Lars Geer Hammershøj, lektor i Pædagogisk filosofi, Danmarks Pædagogiske Universitet (DPU)

Jan Kampmann, professor på Roskilde Universitet, Institut for Mennesker og Teknologi, afdeling for barndom, ungdom og familielivsforskning

Trine Øland, lektor på Københavns universitet, Institut for Medier, Erkendelse og Formidling, afdeling for Pædagogik

Morten Timmermann Korsgaard, Ph.D. og lektor på Malmø Univeristet, Institut for Uddannelse og Samfund, afdeling for Uddannelsesfilosofi

FACILITEREDE NETVÆRK – FRA IDE TIL VIRKELIGHED

For et par år siden delte skolens dygtige læsevejleder, Anne, en frustration med mig. Hun oplevede at stå meget alene med sin særlige viden omkring læsning, og hun følte det som et kæmpeansvar at være fagpersonen, som både kollegaer og ledelse gik til på læseområdet. For tænk nu hvis der var noget hun overså, hvis der var nye regler, hun ikke var opmærksom på, eller hvis hendes viden ganske enkelt ikke slog til? Hun manglede faglig sparring og nogen at dele sine ideer og viden med. Og hun savnede et forum, hvor der både var plads til at dele og lære af hinanden, og hvor man kunne sikre sig, at den nyeste faglige viden på læseområdet blev præsenteret og diskuteret.

Anne kom til Den lille Skole fra folkeskolen for nogle år siden, og der var hun automatisk en del af et netværk af læsevejledere på skolerne i kommunen, ligesom der var en kommunal læsekonsulent, der gav hjælp og vejledning omkring særlige læsestrategier, udfordringer og lovgivning.

”Har vi ikke sådan noget i lilleskolerne, Simon?”
Det kunne jeg jo kun svare, at vi ikke havde – endnu.

Men spiren til noget nyt var sået og efter et samarbejde imellem LS og lilleskolernes leder-netværk i Nordsjælland og København, er svaret heldigvis anderledes i dag.

Vores skoler er små, og mulighederne for læ-

ernes faglige inspiration og sparring indenfor eget fagområde er derfor ofte ret begrænsede på egen skole (jf Annes eksempel).

Der er fagområder, hvor hver skole typisk kun råder over en eller to lærere. Læsevejledningen er et eksempel på det, men også på andre områder er faglærernes muligheder for faglig sparring i hverdagen ret begrænset. Fx er fag som fysik og tysk sjældent repræsenteret ved mere en enkelt eller to lærere på hver skole.

Der er heldigvis et stort udbud af kurser og uddannelser, man kan trække på, men det tager tid og kræver et vist overskud selv at være opsøgende – og samtidig kommer man jo hjem til skolen igen, uden nogen at dele de faglige input med i hverdagen.

Der er også fag hvor en formel uddannelse ikke er så let tilgængelig, og hvor skolerne derfor typisk har autodidakte undervisere – eller folk uden en pædagogisk uddannelse – til at varetage undervisningen (fx drama). I den sammenhæng er løbende faglige input og udveksling af ideer med andre mindst lige så interessant.

Til at løse ovenstående udfordring opfandt den selvbestaltede arbejdsgruppe (primært bestående af Sune Jon Hansen og undertegnede) et nyt format, som vi kaldte ”faciliterede netværk”:

Formatet er et ”mashup” imellem de traditionelle netværk, som vi allerede kender dem,



og små faglige kursusforløb. Hvert netværk har tilknyttet en facilitator, som er faglig specialist på området, og som både fungerer som tovholder, mødeindkalder, oplægsholder, facilitator for diskussionerne i netværket – og som en person man kan kontakte, hvis man står med en konkret udfordring, man er i tvivl om. Hele den planlæggende del er derfor ”løftet” væk fra de deltagende netværksmedlemmer, som alene behøver at koncentrere sig om at suge til sig og tage del i de faglige diskussioner.

De faciliterede netværk mødes som udgangspunkt 4 gange om året, og imellem møderne kan der udveksles gode ideer, stilles spørgsmål og gives sparring via et fælles googledrev.

I første omgang fandt vi midler til et pilotprojekt i 2017.

Blandt andet med økonomisk støtte fra Dansk friskoleforening, startede vi et faciliteret netværk for læsevejledere op, og det blev rigtig godt modtaget. Det første netværk fik deltagere fra ikke mindre end 15 forskellige lilleskoler, og evalueringen i løbet af pilotåret pegede entydigt i en positiv retning.

I foråret 2018 tog vi derfor fat i at ud-

folde ideen omkring de faciliterede netværk til andre fagområder. I første omgang fokuserede vi på at løbe netværk i gang i fagene tysk, naturfag og drama.

I arbejdsgruppen var vi lidt bekymrede for, om interessen ville være stor nok til at starte alle de tre nye netværk op hen imod indeværende skoleår. Men det lykkedes og derfor har vi i skrivende stund 4 aktive faciliterede netværk med hver deres fagprofessionelle facilitator.

Den foreløbige tilbagemelding fra lærerne er den, at det giver supergod mening at mødes jævnligt med folk fra andre lilleskoler for at drøfte faglige udfordringer og blive inspirerede af både hinanden og af facilitatoren i deres netværk. Formen betyder, at de faciliterede netværk fungerer som en slags kontinuerlige kursusforløb for deltagerne, og det ser ud til at fungere rigtig godt.

Endeligt er der noget som tyder på, at lærerne faktisk føler sig ekstra prioriterede, når de bliver taget ud af den daglige undervisning i flere hele dage hen over skoleåret, og får lejlighed til at fordybe sig entydigt i udviklingen af deres særlige fag. Og det i sig selv er vel ikke så ringe endda?

Praktisk omkring de faciliterede netværk:

Hvert netværk koster 50.000 kr at drive pr. år.

Udgiften deles solidarisk af de skoler som har deltagere i netværket. Jo flere deltagere, jo lavere pris.

Som udgangspunkt skal der være minimum 10 deltagere i et netværk før det oprettes som et faciliteret netværk.

Netværksmøderne holdes på skolerne på skift. Udgiften til forplejning er dækket af deltagerprisen, så det koster ikke noget at lægge hus til.

De faciliterede netværk administreres af Lilleskolernes Sammenslutning.

Pris: Max. 5000 kr pr deltagende lærer samt 4 årlige kursus/mødedage hvor deltagerne er væk fra skolen.

Facilitatorer i skoleåret 2018/2019

Læsevejledernetværket: Charlotte Reusch, Cand. mag., Nationalt Videncenter for Læsning.

Tysknetværket: Jette von Holst-Pedersen, Lektor ved institut for Skole og Læring.

Naturfagsnetværket: Lene Beck Mikkelsen, tidligere CEO på Nationalt center for undervisning i natur, teknik og sundhed, og nuværende project manager på Absalon.

Dramanetværket: Charlotte Fogh, tidligere lektor i kunst og teaterpædagogik ved Metropol og stifter af Act-Fact-Copenhagen.

SKRAMMOLOGI – ET BIDRAG TIL VERDENS- PÆDAGOGIKKEN

I 1943 var John Berthelsen fra Sofie Rifbjergs Kursus for Småbørnslærerinder klar til at tage fat. Han var ene hane på holdet, men hvilken elev! Med udgangspunkt i den kulturradikale byplansarkitekt C. Th. Sørensens ideer etablerede Berthelsen en såkaldt skrammellegeplads i det nye københavnske nordvestkvarter. Her flød det med industri- og byggematerialer, og de mange arbejderfamilier var kommet til fra nær og fjern. Alt var som moderne skrammel både i sjæl og på plæne.

Skrammellegepladsen var et sted, hvor børn kunne tage fat i de mange løse genstande og bygge huse, ting og leg. Ved åbningen sagde han bl.a.: ”Lyden af hammerslag, skærende save, rumlende trillebøre og skingre barnestemmer forenedes til en symfoni, hvor solisterne afløste hinanden som dominanter i spillet på baggrund af det samlede orkestrets intense musiceren”.

Berthelsen gik og snakkede lidt med børnene. Lederen skulle ikke være ”alt for dygtig”, som han sagde. Der herskede en fri, virksom og lidt drenget ånd over græsset.

Ideerne udsprang af en blanding af den allerede nævnte kulturradikale arkitektur, men også af efterdønningerne fra 1920’ernes reformpædagogik, herunder især den italienske læge, Montessori, som havde præget dansk reformpædagogik dybt og lagt

filosofisk fundament for det kursus, som bestyredes af Rifbjerg og nogle venstregrundtvigianere, og hvor Berthelsen altså var uddannet. Montessori-pædagogikken var en slags post-skyttegravspædagogik. Væk var alle nationale fortællinger, fornuftsdyrkelse og metafysiske lege. Det førte bare til krig, nationalisme og katestrofe. Nu skulle børn udvikle sig i fri omgang med specialdesignede objekter under kyndig og venlig iagttagelse af de nye psykologer. Ser man på Montessoris egne skrifter, herskede der dog en god katolsk ro og orden i skolen. Det var som om, at den nationale orden og de sociale klasser var forudsat.

De danske reformpædagoger var ofte både psykoanalytikere og socialister, og de eksperimenterede med de nye frihedsdealer fra både oplysningstid, det moderne gennembrud og 1920’ernes fornuftskritik. Der var en fändenivoldskhed hos mange af disse folk, som ofte var kvinder. Mange var også kommunister. Der var faktisk ikke så meget italiensk læge over foretagendet, og Montessori-referencen blev efterhånden til en generel interesse for objekter og børns frie udvikling.

Skrammellegepladsen var en slags post-Montessori-sted. Det var børn og objekt i fri vekselvirkning på den der underligt moderne og nærmest historieløse måde, som godt kan

Kilde:
Ole Schultze
Henriksen:
Skrammellegepladsen,
København: Dansk
Pædagogisk-Historisk
Forening, 2006.



være et problem, men som også er guld værd, når historien går i hak, som den jo gjorde et par gange i sidste århundrede. Alle børn og voksne var nye, og alle materialer var nye. Alle skulle bygge fra scratch. Man skulle finde en form af forhåndenværende materialer, af skrammel.

Berthelsen talte slet og ret om ”skrammologi”, når han skulle betegne sin ide. Senere blev skrammologien en form for åndeligt fundament for udviklingen af byggelegetpladser og for mange fri- og lilleskoler. På sin vis indgik den i den nationale æstetik, dels hos Christiania, og måske også i de mange nye havnemiljøer, f.eks. aktuelt på Refshaleøen i København og Godsbanen i Aarhus,

hvor det industrielle skrammel i dag huser alternative og rustikke mad- og kultursteder.

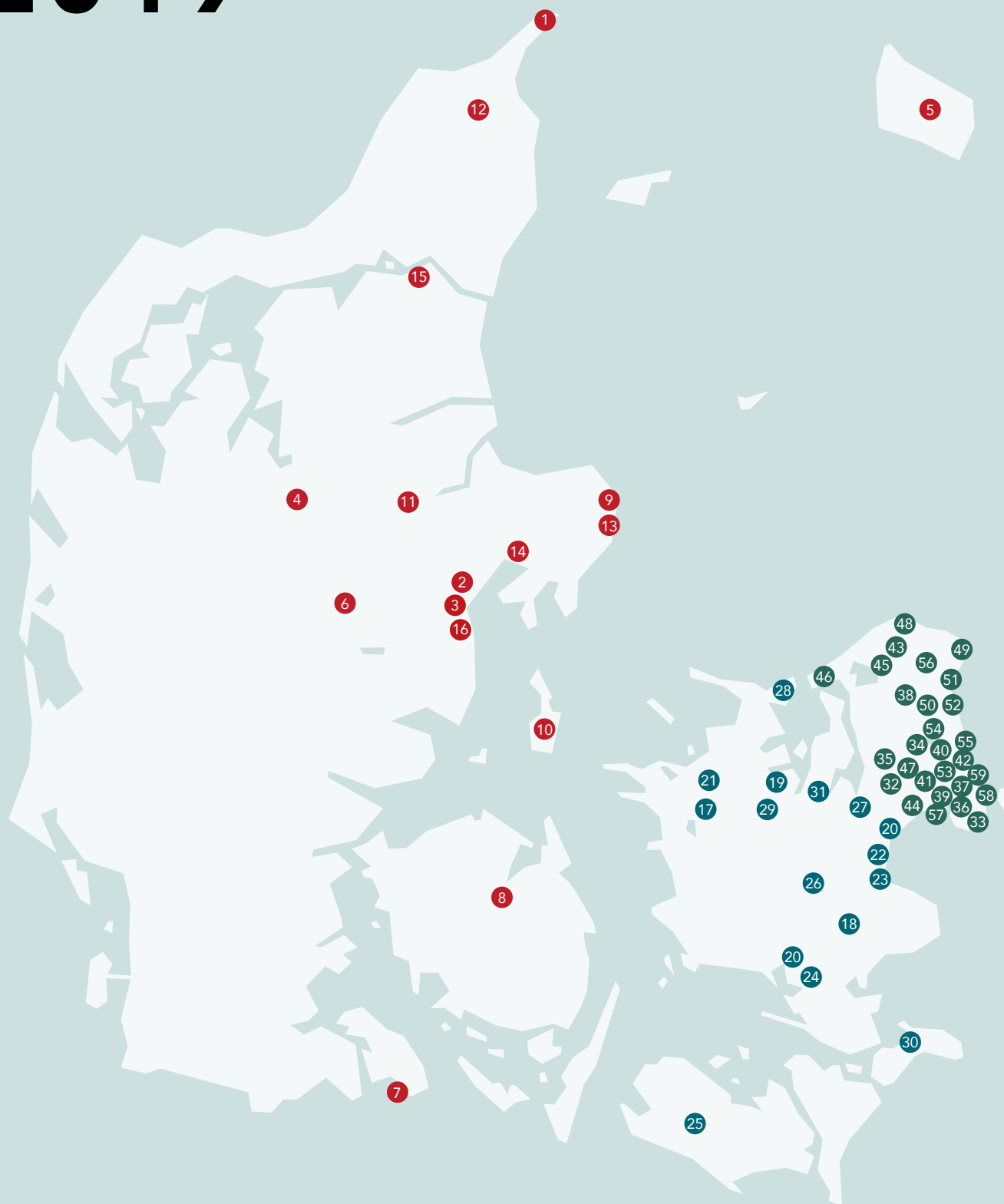
Ja, i en vis forstand er skrammologien blevet til en dannelsesforestilling, som forbinder sig med tænkningens og kreativitetens rodede og samlende aktivitet. Derfor er Berthelsens ideologi yderst relevant for det moderne liv. Man må også spørge om internettet er en form for moderne skrammellegeplads, eller om det desværre mest er et globalt styringsbegreb?

Skrammologien er det andet genuint danske bidrag til verdenspædagogikken. Det første bidrag er højskolerne. Ved nærmere undersøgelser er der faktisk store overlaps mellem disse bevægelser.

Thomas Aastrup Romer deltog på Lederiets første dag i oktober 2018.

MEDLEMS- SKOLERNE

2019



JYLLAND OG FYN:

1) Brovandeskolen

Oprettet 1977, 0. - 9. kl., 189 elever
Nedre Mosevej 100, 9990 Skagen
Tlf.: 9844 4884
brovandeskolen@brovandeskolen.dk
www.brovandeskolen.dk
Formand: Pia Karlsen
Skoleleder: Helle Stenbakken

2) Børnenes Akademi

Oprettet 2013, 0. - 7. kl., 33 elever
Møgelgårdsvej 27, 8520 Lystrup
Tlf.: 2234 8788
kontakt@boernenesakademi.dk
www.boernenesakademi.dk
Formand: Mona Bach
Skoleleder: Konrad Kriescher

3) Børnenes Friskole

Oprettet 1983, 0. - 9. kl., 216 elever
Næringen 98, 8240 Risskov
Tlf.: 8610 9545
kontoret@boernenesfriskole.dk
www.boernenesfriskole.dk
Formand: Kristian Tylén
Skoleleder: Peter Leth Andresen

4) Friskolen i Viborg

Oprettet 1976, 0. - 9. kl., 191 elever
Ammunitionsvej 5, 8800 Viborg
Tlf.: 8662 0042
info@friskolen-viborg.dk
www.friskolen-viborg.dk
Formand: Peter Lohmann
Skoleleder: Henrik Andersen

5) Friskolen Østerlars

Oprettet 1964, 0. - 9. kl., 143 elever
Nybrovej 42, 3760 Gudhjem
Tlf.: 5649 8280
info@friskolen-oesterlars.dk
www.friskolen-oesterlars.dk
Formand: Pia Duun Olsen
Skoleleder: Kira Lintrup Jensen

6) Gudenåskolen

Oprettet 1976, 0. - 9. kl., 223 elever
Brunhøjvej 9, 8680 Ry
Tlf.: 8689 1759, Fax: 8689 0860
gudenaaskolen@gudenaaskolen.dk
www.gudenaaskolen.dk
Formand: Ulla Linderøth
Skoleleder: Lone Mathiesen

7) Kegnæs Friskole

Oprettet 2003, 0. - 9. kl., 118 elever
Østerbyvej 11, 6470 Sydals
Tlf.: 7440 5294
kontoret@kegnaes-friskole.dk
www.kegnaes-friskole.dk
Formand: Thomas Nis Lorenzen
Skoleleder: Jens Billum

8) Lilleskolen Odense

Oprettet 1974, 0. - 9. kl., 228 elever
Blåbærvej 43, 5260 Odense S
Tlf.: 6613 2028
lilleskolen.odense@teliamail.dk
www.lilleskolenodense.dk
Formand: Henrik Lund Nielsen
Skoleleder: Inger Kvist

9) Norddjurs Friskole

Oprettet 1981, 0. - 9. kl., 217 elever
Lergravsvej 4, 8500 Grenå
Tlf.: 8630 9565
kontoret@norddjurs-friskole.dk
www.norddjurs-friskole.dk
Formand: Kim Pertou Andersen
Skoleleder: Dorte Albæk

10) Samsø Frie Skole

Oprettet 2003, 0. - 9. kl., 103 elever
Stadionsvej 4, 8305 Samsø
Tlf.: 8659 6979
kontor@samsøefrieskole.dk
www.samsøefrieskole.dk
Formand: Kristina Thiemke
Skoleleder: Anna Mattsson

11) Randers Lille Skole

Oprettet 1970, 0. - 9. kl., 221 elever
Tøjhushavevej 28-30, 8900 Randers
Tlf.: 8642 2010
rls@randerslilleskole.dk
www.randerslilleskole.dk
Formand: Rene Berg Andersen
Skoleleder: Peter Engelbrekt Knøss

12) Sindal Privatskole

Oprettet 2011, 0. - 9. kl., 93 elever
Tislumvej 2-4, 9870 Sindal
Tlf.: 9623 0030
ahc@sindalprivatskole.dk
www.sindalprivatskole.skoleintra.dk
Formand: Søren Sloth
Skoleleder: Ann Haugaard Christiansen

13) Skolen.com

Oprettet 2009, 0. - 10. kl., Bh., 54 elever
Homåvej 4, 8500 Grenå
Tlf.: 8633 1071
kontakt@skolen.com
www.skolen.com
Formand: Karen Krogh
Skoleleder: Kristina Holt

14) Syddjurs Friskole

Oprettet 1980, 0. - 9. kl., 171 elever
Molsvej 80B, 8410 Rønede
Tlf.: 8636 5252
kontoret@syddjursfriskole.dk
www.syddjursfriskole.dk
Formand: Toke Høye
Skoleleder: Else Marie Hansen

15) Aalborg Friskole

Oprettet 1980, 0. - 9. kl., 220 elever
Sohngårdsholmsvej 47
9000 Aalborg
Tlf.: 9814 7033
kontor@aalborg-friskole.dk
www.aalborg-friskole.dk
Formand: Tina Daasbjerg Christensen
Skoleleder: Nicolai Lange

16) Århus Friskole

Oprettet 1952, 0. - 9. kl., 210 elever
Søholmsvej 13, 8260 Viby J
Tlf.: 8628 3354
skoleleder@aarhus-friskole.dk
www.aarhus-friskole.dk
Formand: Kristian Lassen
Skoleleder: Marie Ludvigsen

SJÆLLAND OG ØERNE:

17) Bregninge Bjergsted Friskole

Oprettet 2004, 0. - 9. kl., 133 elever
Bregningevej 25, 4450 Jyderup
Tlf.: 5929 1342
skoleleder@bffs.dk
www.bffs.dk
Formand: Trine Jørgensen
Skoleleder: Trine Stampe

18) Haslev Privatskole

Oprettet 1973, 0. - 9. kl., 403 elever
Jens Chr. Skovs Vej 3, 4690 Haslev
Tlf.: 5631 2969
adm@haslevprivatskole.dk
www.haslevprivatskole.dk
Formand: Anja Klintø
Skoleleder: Gitte Fuglsang Kehl

19) Holbæk Lille Skole

Oprettet 1981, 0. - 10. kl., 300 elever
Stenhusvej 22 A, 4300 Holbæk
Tlf.: 5945 0045
lilleskole@hls.dk
www.hls.dk
Formand: Mikkel Thorning
Skoleleder: Calle Nørvig

20) Hundige Lille Skole

Oprettet 1968, 0. - 9. kl., 238 elever
Hundige Bygade 10, 2670 Greve
Tlf.: 4397 4300
kontor@hundige-ls.dk
www.hundige-ls.dk
Formand: Pernille Ødum Halse
Skoleleder: Lars Støchkel-Hinnum

21) Højbo Friskole

Oprettet 1974, 0. - 9. kl., 200 elever
Kalundborgvej 49, 4591 Føllenslev
Tlf.: 5929 1438
kontor@hoejbo-friskole.dk
www.hoejbo-friskole.dk
Formand: Kirsten Justiniano
Skoleleder: Jeanne Schou Andersen

22) Jersie Privatskole

Oprettet 2013, 0. - 9. kl., 137 elever
Åsvej 1, 2680 Solrød Strand
Tlf.: 53715900
adm@jersieprivatskole.dk
www.jersieprivatskole.dk
Formand: Michael Buchholz
Skoleleder: Johnny Larsen

23) Køge Lille Skole

Oprettet 1968, 0. - 9. kl., 222 elever
Egøjvej 130, 4600 Køge
Tlf.: 5665 0504
adm@klis.dk
www.klis.dk
Formand: Bjarne Jønsgård
Skoleleder: Annette Falk Helmer

24) Næstved Fri Skole

Oprettet 1998, 0. - 9. kl., 120 elever
Havrebjergvej 3, Rislev, 4700 Næstved
Tlf.: 5570 1054
kontor@naestvedfriskole.dk
www.naestved-fri-skole.dk
Formand: Bo Kondrup
Skoleleder: Kim von Bülow

25) Reventlow Lille Skole

Oprettet 1999, 0. - 10. kl., 70 elever
Torebyvej 7, 4920 Søllested
Tlf.: 5461 6626
reventlow_lille.skole@adr.dk
www.rls-lolland.dk
Formand: Susanne Kjær Rasmussen
Skoleleder: Mette Green

26) Ringsted Lilleskole

Oprettet 2012, 0. - 9. kl., 196 elever
Næstvedvej 349 B, 4100 Ringsted
Tlf.: 8230 4100
kontor@ringsted-lilleskole.dk
www.ringsted-lilleskole.dk
Formand: Gitte Sivertsen
Skoleleder: Ditte Ehlig

27) Roskilde Lille Skole

Oprettet 1964, 0. - 10. kl., Bh, 237 elever
Gundsøllevej 50, 4000 Roskilde
Tlf.: 4678 7238
rls.lilleskole@rls.dk
www.roskidelilleskole.dk
Formand: Thomas Ryhl
Skoleleder: Søren Erhard Hansen

28) Rørvig Friskole

Oprettet 1968, 0. - 9. kl., 157 elever
Søndervangsvej 43, 4581 Rørvig
Tlf.: 5991 8337
info@rorvigfriskole.dk
www.rorvigfriskole.dk
Formand: Franz Reich Jensen
Skoleleder: Anne Marie Sandager

29) Sdr. Jernløse Lilleskole

Oprettet 1998, 0. - 7. kl., Bh, 110 elever
Sdr. Jernløsevej 51, 4420 Regstrup
Tlf.: 3068 1756
kontor@sj-lilleskole.dk
www.sj-lilleskole.dk
Formand: Nete Lundholm Kock-Knudsen
Skoleleder: Tonny Tang Christiansen

30) Skolen for Livet

Oprettet 2015, 0. - 9. kl., 43 elever
Kostervej 26, 4780 Stege
Tlf.: 5265 6754
post@skolenforlivet.nu
www.skolenforlivet.nu
Formand: Allan Schmidt
Skoleleder: Kasper Jørgensen

31) Sofiehøj Friskole

Oprettet 2012, 0. - 9. kl., 196 elever
Hornsherrøddvej 446, 4070 Kirke Hyllinge
Tlf.: 4640 0171
kontoret@sofiehøjfriskole.dk
www.sofiehøjfriskole.dk
Formand: Hans Ramløv
Skoleleder: Elisabeth Haulund

KØBENHAVN OG NORDSJÆLLAND:

32) Albertslund Lille Skole

Oprettet 1967, 0. - 9. kl., 225 elever
Herstedøster Skolevej 28,
2620 Albertslund
Tlf.: 4345 1230
info@albertslundlilleskole.dk
www.albertslundlilleskole.dk

Formand: Anette Surel Pedersen
Skoleleder: Trine Nielsen

33) Amager Lille Skole

Oprettet 1968, 0. - 9. kl., 232 elever
Rodosvej 47, 2300 København S
Tlf.: 3259 1390
info@amagerlilleskole.dk
www.amagerlilleskole.dk

Formand: Jens Bald
Skoleleder: Maja Løvskov

34) Bagsværd Friskole

Oprettet 1957, 0. - 9. kl., 197 elever
Skovalleen 6, 2880 Bagsværd
Tlf.: 4498 4335
kontor@b-friskole.dk
www.bagsvardfriskole.dk
Formand: Ursula Kit Dybmose
Skoleleder: Mads Aarø-Hansen

35) Ballerup Ny Skole

Oprettet 1973, 0. - 9. kl., 190 elever
Tvendagervej 4, 2750 Ballerup
Tlf.: 2965 2351
kontor@ballerupnyskole.dk
www.ballerupnyskole.dk
Formand: Susanne Bolette Kristensen
Skoleleder: Helen Thanning

36) Byens Skole

Oprettet 1971, 0. - 9. kl., 460 elever
Høffdingsvej 75, 2500 Valby
Tlf.: 3616 7746
byens@byens-skole.dk
www.byensskole.dk
Formand: Nils Riske
Skoleleder: Morten May

37) Børne U.N.I.

Oprettet 1996, 0. - 9. kl., 297 elever
Valdemarsgade 14, 1665
København V
Tlf.: 3325 3405
info@borneuni.dk
www.borneuni.dk
Formand: Jakob de Lemos
Skoleleder: Gitte Svenning

38) Den Alternative Skole

Oprettet 1981, 7. - 10. kl., 58 elever
Rønbjerg Allé 2, 3400 Hillerød
Tlf.: 4826 8697
kontor@denalternativeskole.dk
www.denalternativeskole.dk
Formand: Per Kristensen
Skoleleder: Morten S. Pedersen

39) Den dansk-franske Skole

Oprettet 2010, 0. - 9. kl., 40 elever
Tagensvej 188, 2400 København NV
Tlf.: 4141 8228
ecolefrancodanoise@gmail.com
www.ecolefrancodanoise.dk
Formand: Benoit Paquin
Skoleleder: Nicolas Guilbert

40) Den Lille Skole

Oprettet 1949, 0. - 9. kl., 233 elever
Gammelmosevej 228, 2800 Lyngby
Tlf.: 4498 3926
dls@denlilleskole.dk
www.denlilleskole.dk
Formand: Marie Louise Larsen
Hedegaard
Skoleleder: Simon Møller Petersen

41) Den Lille Skole i København

Oprettet 1968, 0. - 6. kl., 137 elever
Lindholmsvej 18, 2700 Brønshøj
Tlf.: 3860 1616
lilleskolen-kbh@lilleskolen-kbh.dk
www.lilleskolen-kbh.dk
Formand: Mikkel Solgaard
Bojsen-Møller
Skoleleder: Erik Fischer

42) Det Frie Gymnasium, grundskolen

Oprettet 1970, 8.-10.klasse, 146 elever
Møllegade 26, 2200 København N
Tlf.: 3537 1111
adm@detfri.dk
www.detfri.dk
Formand: Birgitte Koch
Skoleleder: Peter Futtrup

43) Esrum Kost- og friskole

Oprettet 1988, 6. - 10. kl., 45 elever
Esrum Hovedgade 18, 3230
Græsted
Tlf.: 4839 0950
kontor@esrumkostskole.dk
www.esrumkostskole.dk
Formand: Bjørn Strange
Skoleleder: Jesper Harrsen

44) Freinetskolen

Oprettet 1976, 0. - 9. kl., 199 elever
Valby Langgade 117, 2500 Valby
Tlf.: 2522 2650
kontor@freinetskole.dk
www.freinetskolen.dk
Formand: Asger Eir
Skoleleder: Michael Christiansen

45) Gribskov Skole

Oprettet 1967, 0. - 9. kl., 102 elever
Ny Mårumvej 302, 3200 Helsingør
Tlf.: 4879 5343
gs@gribskov-skole.dk
www.gribskov-skole.dk
Formand: Henriette Ifange
Skoleleder: Malene Falck Bjerrum

46) Halsnæs Lilleskole

Oprettet 2000, 0. - 8. kl., 163 elever
Hågendrupvej 6 Torup, 3390
Hundested
Tlf.: 4798 8883
post@halsnaesskolen.dk
www.halsnaesskolen.dk
Formand: Mette Hjort Mikkelsen
Skoleleder: Per Schantz

47) Hareskovens Lilleskole

Oprettet 1965, 0. - 9. kl., 257 elever
Skovbovænget 124, 2750 Ballerup
Tlf.: 4498 8210
mail@hareskovenslilleskole.dk
www.hareskovenslilleskole.dk
Formand: Linda Christoffersen
Skoleleder: Lise Bro Rasmussen

48) Havregården Kostskole

Oprettet 1970, 6. - 10. kl., 39 elever
Havregårdsvej 24, 3250 Gilleleje
Tlf.: 4831 8407
info@havregaarden.dk
www.havregaarden.dk
Formand: Jonas Fedder Witt
Skoleleder: Morten Ulrik
Jørgensen

49) Helsingør Lille Skole

Oprettet 1962, 0. - 10. kl., 229 elever
Fredericiavej 1, 3000 Helsingør
Tlf.: 4921 0203
kontor@lilleskolen.dk
www.lilleskolen.dk
Formand: Katrine Affelhøj
Skoleleder: Christine Kofoed
Sørensen

50) Hillerød Lille Skole

Oprettet 1966, 0. - 9. kl., 208 elever
Brødeskovvej 3, 3400 Hillerød
Tlf.: 4826 6586
kontoret@hillerod-lilleskole.dk
www.hillerod-lilleskole.dk
Formand: Brian Kristensen
Skoleleder: Sanne Wiedemann

51) Humlebæk Lille Skole

Oprettet 1967, 0. - 9. kl., 186 elever
Boserupvej 101, 3050 Humlebæk
Tlf.: 4919 1029
humlebaek@lilleskoler.dk
www.hbls.dk
Formand: Thomas Tuborgh
Solmer
Skoleleder: Lis Türck Kallesen

52) Hørsholm Lille Skole

Oprettet 1970, 0. - 9. kl., 190 elever
Højskolevej 11, 2960 Rungsted Kyst
Tlf.: 4586 2232, Fax: 4586 2219
hlsl@hlsl.dk
www.hlsl.dk
Formand: Søren Andersen
Skoleleder: Marianne Andersen

53) Nørrebro Lille Skole

Oprettet 1975, 0. - 9. kl., 201 elever
Prinsesse Charlottes gade 34-36,
2200 København N
Tlf.: 3535 4501
lilleskole@mail.dk
www.norrebro-lilleskole.dk
Formand: Jacob Sørensen
Skoleleder: Jacob Hatting

54) Rudersdal Lilleskole

Oprettet 1987, 0. - 9. kl., 82 elever
Vejlesøvej 40B, 2840 Holte
Tlf.: 4542 5887
kontor@rudersdal-lilleskole.dk
www.rudersdal-lilleskole.dk
Formand: Rikke Linberg
Skoleleder: Vibber Maria
Matthiesen

55) Ryparken Lille Skole

Oprettet 1970, 0. - 7. kl., 171 elever
Gartnerivej 3, 2100 København Ø
Tlf.: 3929 6639
kontor@ryp.dk
www.ryparkenskole.dk
Formand: Nanna Steenberg Meyer
Skoleleder: Mette Lisbjerg

56) Skolen på Slotsvænget

Oprettet 1985, 6. - 10. kl., 32 elever
Slotsvænget 61, 3480
Fredensborg
Tlf.: 4847 6777
skolen@slotsvaenget.dk
www.slotsvaenget.dk
Formand: Lulla Forchhammer
Skoleleder: Kasper Nyboe Pavar

57) Trekronergade Freinetskole

Oprettet 1979, 0. - 9. kl., 207 elever
Trekronergade 46, 1., 2500 Valby
Tlf.: 3617 3162
kontor@trekroner-freinet.dk
www.trekronergadefreinetskole.dk
Formand: Janne Tynell
Skoleleder: Hanna Jessen

58) Ørestad Friskole

Oprettet 2004, 0. - 9. kl., 223 elever
Nordre Digevej 6, 2300
København S
Tlf.: 3312 8181
info@orestad-friskole.dk
www.orestad-friskole.dk
Formand: Morten Christiansen
Skoleleder: Anne Godt-Hansen

59) Østerbro Lilleskole

Oprettet 1970, 0. - 9. kl., 203 elever
Sionsgade 5 A, 2100 København Ø
Tlf.: 3929 7114
post@osterbrolilleskole.dk
www.oesterbrolilleskole.dk
Formand: Christoph Ellersgaard
Skoleleder: Jasmin Heide

FORKORTELSER

0. = børnehaveklasse

Bh. = børnehave

LILLESKOLERNES BESTYRELSE

Kursusudvalg:

Bestyrelsen deltager på forskellig vis i planlægningen af kurser og træf henvendt til bestyrelsesmedlemmer, ledere og medarbejdere. I planlægningsarbejdet medvirker desuden ofte en arbejdsgruppe eller et kursusudvalg – det gælder eksempelvis Ledertreffet og Lederiet.



JASMIN HEIDE
Formand, Skoleleder,
Østerbro Lilleskole



MIA HESSELBERG-THOMSEN
Næstformand, Bestyrelsesmedlem,
Esrum kostskole



MALENE FALCK BJERRUM
Bestyrelsesmedlem,
Skoleleder, Gribskov Skole



MARIE LUDVIGSEN
Bestyrelsesmedlem,
Skoleleder, Århus Friskole



RUNE BUNDEZEN
Bestyrelsesmedlem, forælder,
Hareskovens Lilleskole



PETER LETH ANDREZEN
Bestyrelsesmedlem,
Skoleleder, Børnenes Friskole



KONRAD KRIESCHER
Bestyrelsesmedlem,
Skoleleder, Børnenes Akademi



CHRISTINE KOFOED SØRENSEN
Suppleant, Skoleleder,
Helsingør Lilleskole



ANJA NØRAGER-NIELSEN
Suppleant, lærer,
Bagsværd Friskole



SUNE JON HANSEN
Sekretariatsleder,
Lilleskolernes Sammenslutning



JOSEFINE WENG
Projektansat,
Lilleskolernes Sammenslutning

20

19

—

Nøgletal

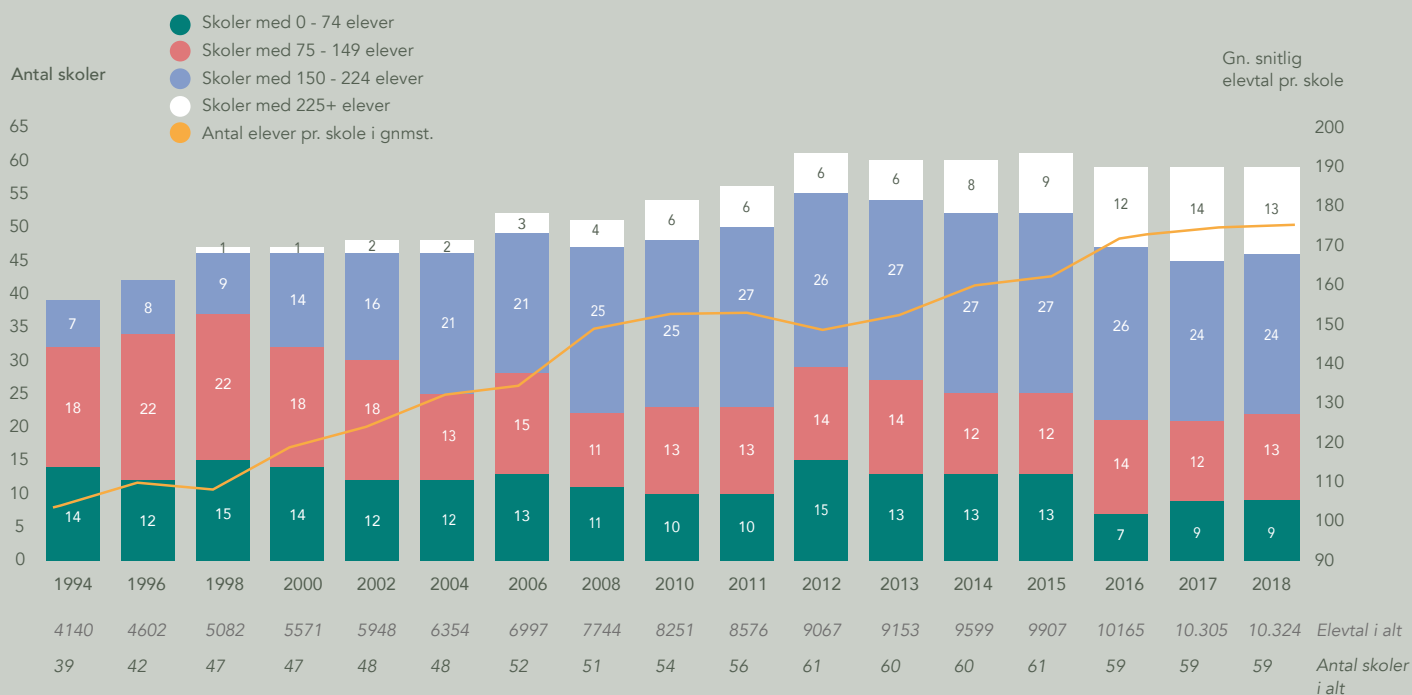
og medlemskoler

Takstkatalog FL 2019

Generelle driftstilskud kr. pr. årselev

<p>GRUNDTILSKUD</p> <p>400.000 pr. skole, dog maks. 10.000 kr. pr. elev</p>	<p>BYGNINGSTILSKUD</p> <p>2.199 pr. elev</p>	<p>TILSKUD TIL KOSTAFDELINGER VED FRIE GRUNDSKOLER</p> <p>50.180 pr. kostelev</p>	<p>TILSKUD TIL SFO</p> <p>7.768 pr. SFO-elev</p>
<p>UNDERVISNINGS- TAXAMETER</p> <p>TAKST 1 35.893 (for årselever under 13 år)</p> <p>TAKST 2 47.379 (for årselever på eller over 13 år, men ikke i 10. klasse)</p> <p>TAKST 3 46.274 (for årselever i 10. klasse)</p>	<p>FÆLLESUDGIFTS- TAXAMETER</p> <p>TAKST 1 6.834 (for antal årselever, der ikke overstiger 220 årselever)</p> <p>TAKST 2 2.734 (for antal årselever, der overstiger 220 årselever)</p>	<p>SPECIALUNDERVISNINGS- TILSKUD</p> <p>Takst for 1. specialundervisningselev 113.662</p> <p>Takst for 2. specialundervisningselev 102.296</p> <p>Takst for 3. og følgende specialundervisningselever 68.197</p> <p>Takst for 13. og følgende specialundervisningselever på profilskoler 43.529</p>	<p>INKLUSIONSTILSKUD PR. SKOLE</p> <p>TAKST 1 0 - 149 elever 134.680</p> <p>TAKST 2 150 - 299 elever 127.946</p> <p>TAKST 3 300 - 449 elever 121.212</p> <p>TAKST 4 450 elever og derover 114.478</p>

Medlemsskolerne - størrelse og elevantal



Program

Lilleskoletræf

2019

*8.-9. marts på Roskilde Lilleskole
og Comwell Roskilde*

FREDAG DEN 8. MARTS

13.00 / Ankomst og frokost (Roskilde Lille Skole)

13.30 / Velkomst

13.45 / Repræsentantskabsmøde 2019

16.30 / Om norm- og rutinebrud i en værdibaseret hverdag med genkendelighed, rutiner og overraskelser.

Oplæg ved Peter Langdal, Teaterinstruktør

19.30 / Festsiddag, samvær, musik, dans og festivitas

LØRDAG DEN 9. MARTS

08.00 / Morgenmad

09.15 / "Overskudsfamilier" – når skolen ikke er nok. Oplæg ved Dil Bach, lektor DPU, Århus Universitet

10.45 / Workshops: Lilleskolerne – forældrenes skole?

12.30 / Afrunding, tak for i år og sandwich to-go



Lilleskolernes Sammenslutning
Farvergade 27D, 2. sal
1463 København K.

Tlf. 28743329

www.lilleskolerne.dk
post@lilleskolerne.dk